

DRUŽBA, 5. razred

UČNA TEMA: Oblikovanost zemeljskega površja

POTEK URE

Ponovimo, kar smo se zadnjo uro naučili o reliefu zemljevida.

<https://www.youtube.com/watch?v=qoJr6VAdhLY>

Zemljino površje lahko prikazujemo z/s:

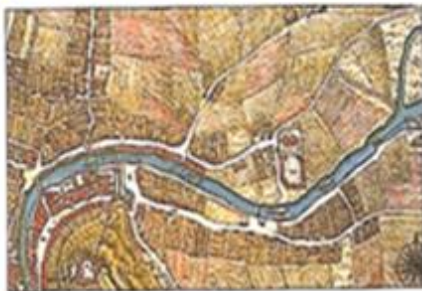
- reliefom,
- panoramsko risbo,
- panoramsko fotografijo,
- fotografijo iz zraka,
- karto ali zemljevidom ali
- globusom.

RELIEF JE OBLIKOVANOST ZEMELJSKEGA POVRŠJA NA DOLOČENEM OBMOČJU.

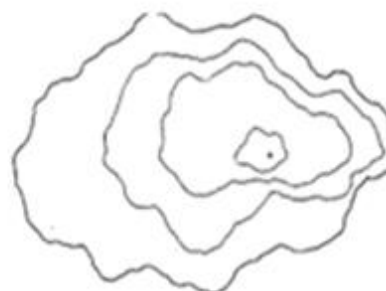
Prikazovanje reliefa

risanje hribčkov

črtkanje

plastnice ali izohipse
ali višinske črte

senčenje

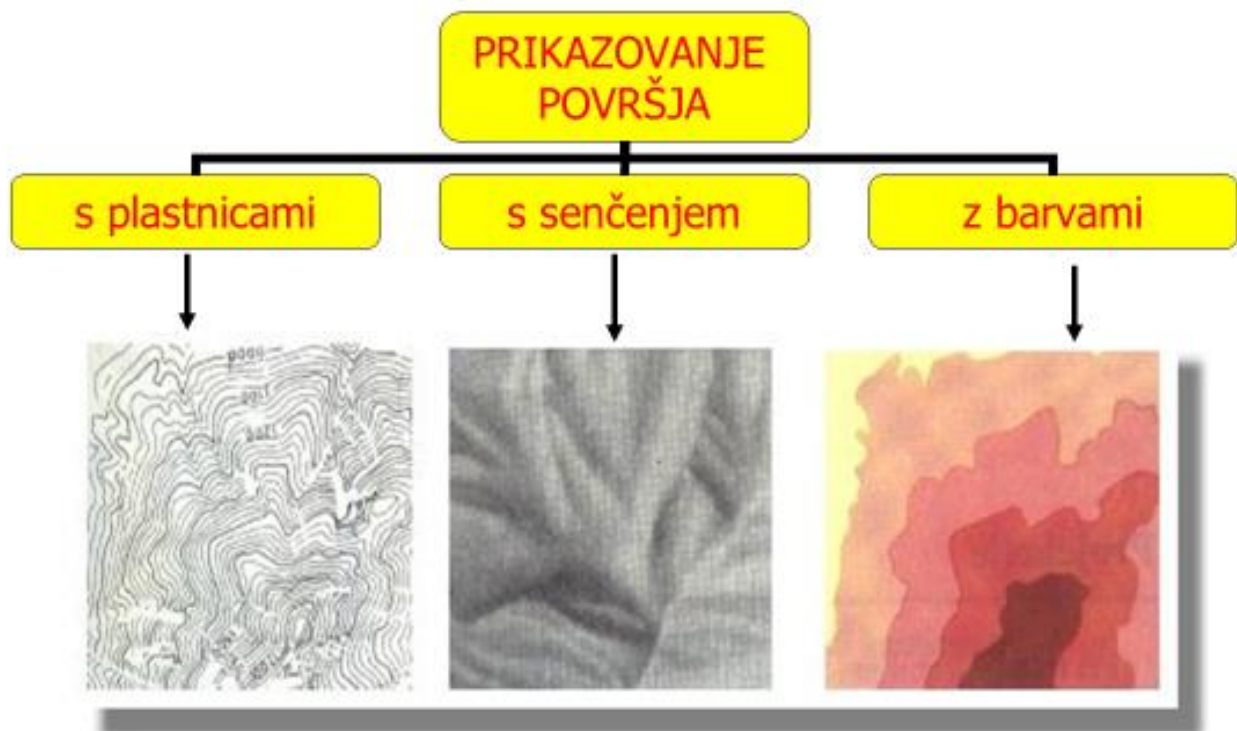

barve

PO VIŠINI PA RELIEF RAZDELIMO:

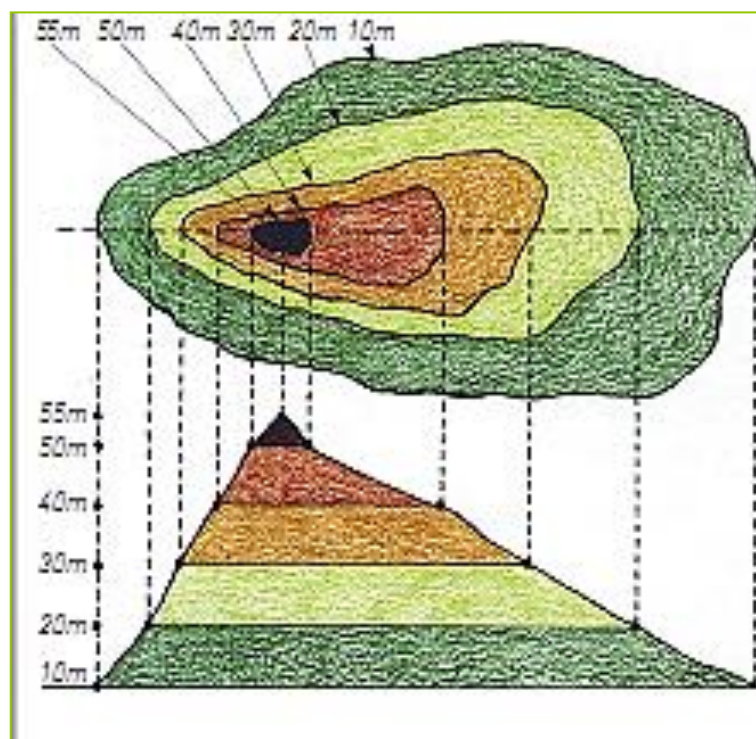

OBLIKOVANOST ZEMELJSKEGA POVRŠJA PRIKAZUJEMO NA RAZLIČNE NAČINE ...

PLASTNICE so črte, ki povezujejo med seboj točke z isto nadmorsko višino.

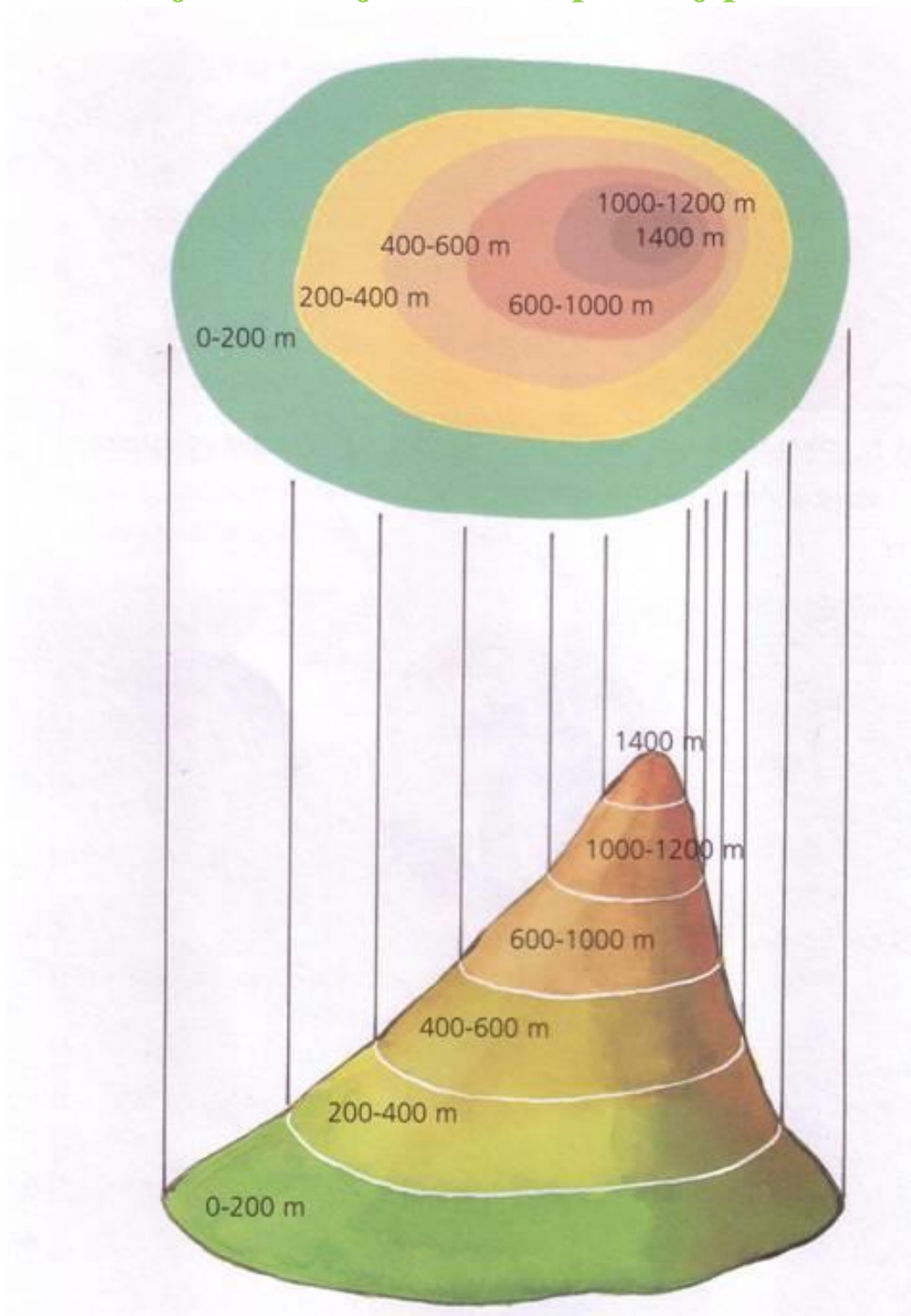
Na zemljevidu je relief prikazan s senčenjem, različnimi barvami ali plastnicami (višinskimi črtami).

S plastnicami lahko ugotovimo nadmorsko višino krajev.

KADAR IMATA DVA KRAJA ISTO NADMORSKO VIŠINO, LEŽITA NA ISTI PLASTNICI.

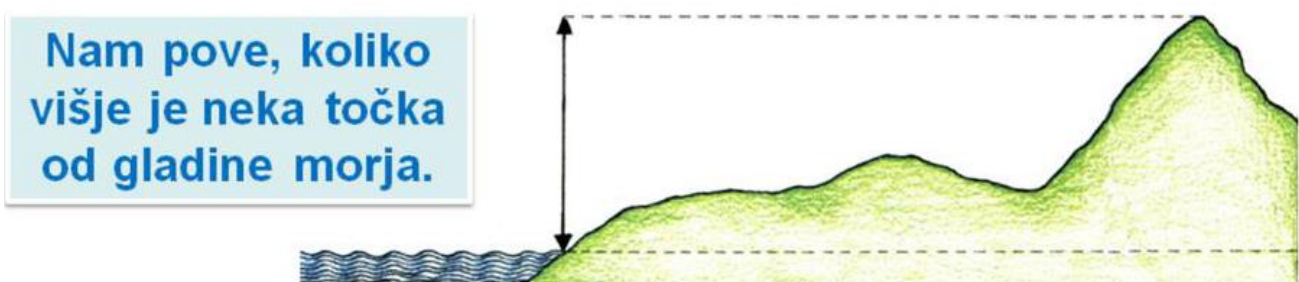
Tam, kjer so plastnice bolj skupaj, je pobočje bolj strmo, kjer so bolj narazen, pa bolj položno.

Nadmorska višina je prikazana tudi z barvami, kar je razvidno iz višinske barvne lestvice.

NADMORSKA VIŠINA nam POVE, KOLIKO JE NEKA TOČKA VIŠJA OD MORSKE GLADINE.

ABSOLUTNA VIŠINA (nadmorska višina)

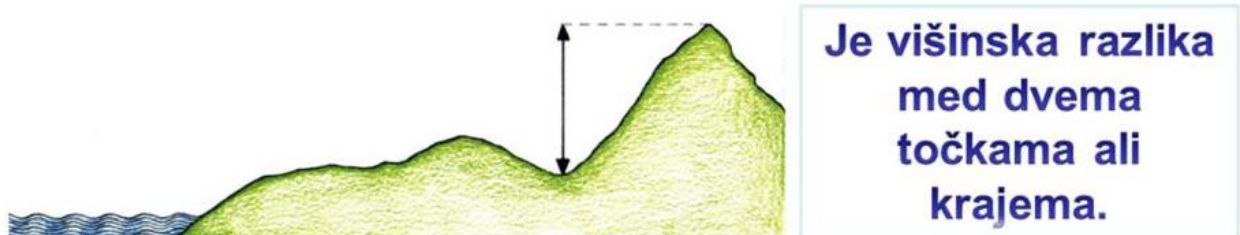

Včasih pa nas zanima, kako visoko se moramo povzpeti od vznožja hriba na njegov vrh.

S pomočjo plastnic hitro ugotovimo nadmorsko višino obeh točk. Na ta način nam uspe hitro zvedeti, za koliko metrov se moramo povzpeti.

Temu rečemo **RELATIVNA VIŠINA**.

RELATIVNA VIŠINA (višinska razlika)

RELIEF NA ZEMLJEVIDIH

Na zemljevidih je prikazana oblikovanost površja
ali **RELIEF**.

Vsaka točka na Zemlji ima svojo **nadmorsko višino**,
ki nam pove, za koliko je točka višja od gladine
morja.

BARVE označujejo **VIŠINSKE PLASTI**.

ČRTE, ki povezujejo kraje z enako nadmorsko
višino, imenujemo **VIŠINSKE ČRTE** ali
PLASTNICE ali **IZOHIPSE**.

RELATIVNA VIŠINA je višinska razlika med
dvema točkama ali krajema.

Relief lahko prikažemo na različne načine: **s plastnicami**,
barvami, **senčenjem**, **od strani**, **črtkanjem**.

UTRJEVANJE – absolutna in relativna višina

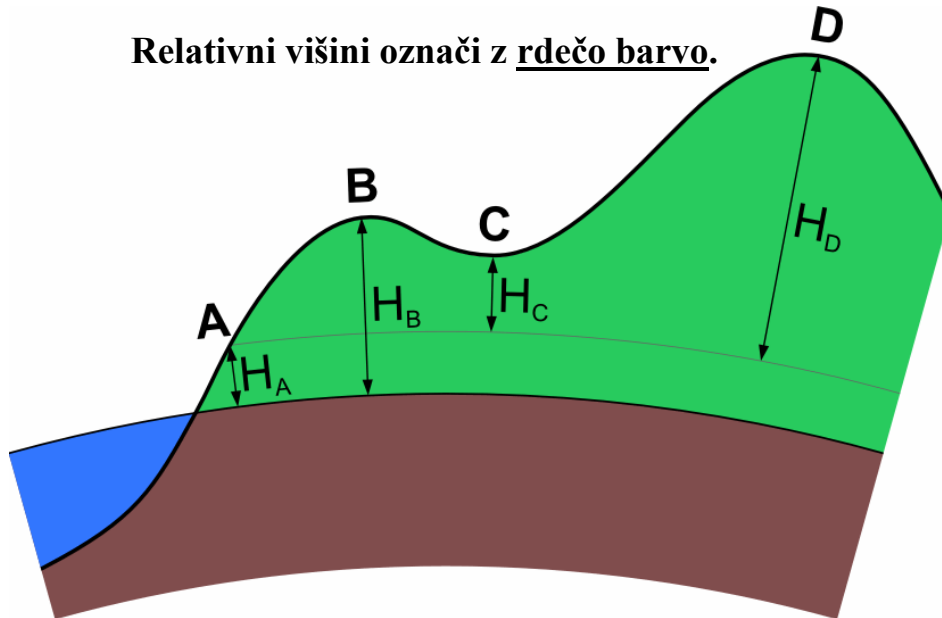
Ime: _____

Datum: _____

V risbo sta vrisani dve ABSOLUTNI in dve RELATIVNI višini.

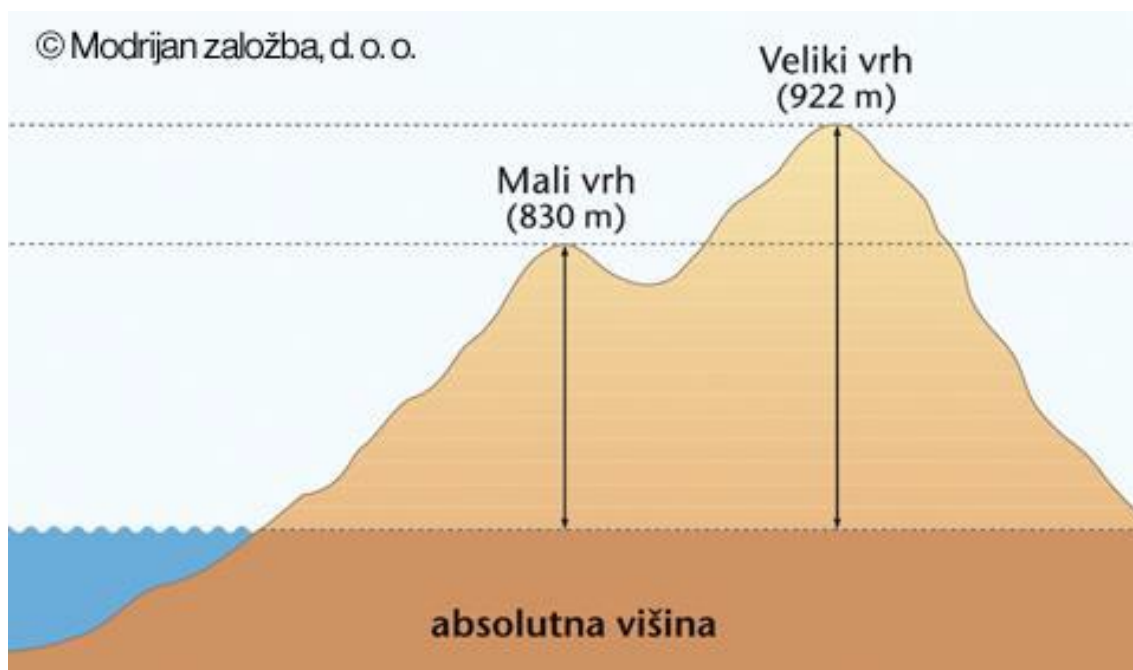
Absolutni višini označi z modro barvo.

Relativni višini označi z rdečo barvo.

a) S pomočjo risbe napiši, kaj je absolutna nadmorska višina in jo vriši na karto z modro barvo.

b) Na risbo z rdečo barvo vriši relativno nadmorsko višino med Grintovcem in Brano in na črto napiši njeno vrednost.

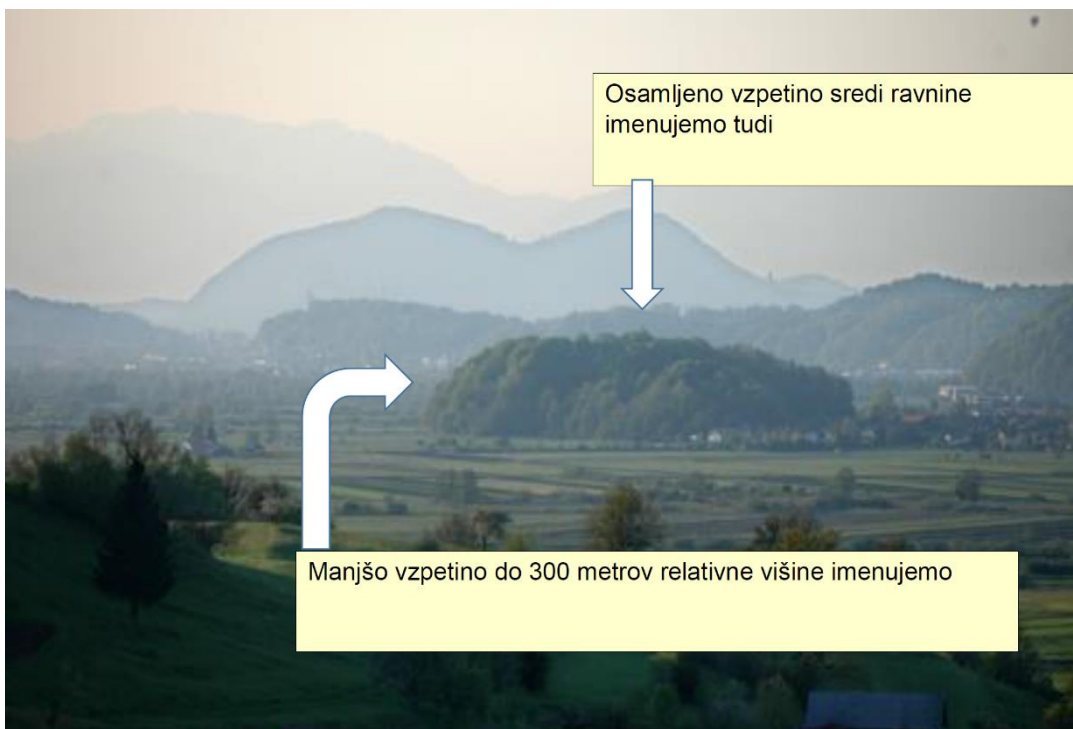
Vzpet svet do 300 metrov relativne višine imenujemo

_____.

Raven svet na višji nadmorski višini imenujemo

_____.

Ravno globel v hribovitem svetu, ki je z vseh strani obdana z vzpetinami imenujemo _____.

Vzpetine nad 1500 metrov nadmorske višine imenujemo _____.

Vzpetine, ki imajo pogosto zaobljene vrhove in so do vrha poraščene z gozdom, njihova višina pa sega do 1500 metrov nadmorske višine imenujemo _____.

Raven svet na nizki nadmorski nižini do 300 metrov imenujemo

Kadar pa gre za izrazito raven svet na različnih nadmorskih višinah, temu pravimo

Najvišje dele gora nad 2000 metrov nadmorske višine imenujemo

Najvišje dele gora nad 2000 mnv imenujemo

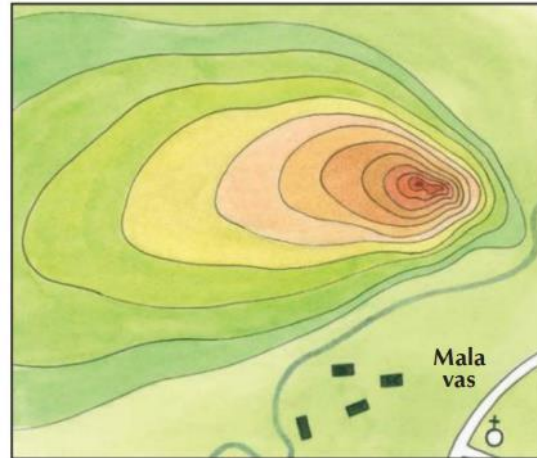

Vzpet svet do 1500 mnv je

S treh strani jo obdaja vzpet svet, vsaj na eni strani je odprta, pogosto po njej teče reka, to je

Kaj so plastnice? _____

Kaj nam prikazujejo plastnice, ki so tesno druga ob drugi in kaj tiste, ki so bolj oddaljene druga od druge?

Mateja, Klemen in njun oče Andrej so se odpravili proti vrhu Triglava. Prvega dne so se povzpeli do planinske kočice na Kredarici, ki stoji na 2215 metrih nadmorske višine. V njej so prespali. Naslednje jutro so se odpravili proti vrhu Triglava. Kolikšno višinsko razliko so morali premagati na poti od kočice do vrha Triglava? (Najprej ugotovi, kateri podatek še potrebuješ.)

Premagati so morali _____ metrov višinske razlike.

Primerjajte odgovore.

Juretova družina prebiva v Kopru, v hiši, ki stoji tik ob morju. Neke sobote sta se Jure in njegov oče s kolesoma odpravila na izlet. Od doma sta se odpeljala do hriba, ki se imenuje Slavnik, in se povzpela na njegov vrh. Kolikšno višinsko razliko sta morala premagati na poti od doma do vrha Slavnika? (Najprej ugotovi kateri podatek potrebuješ in kje ga najdeš.)

Premagati sta morala _____ metrov.